

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Secunda. De Unitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

Ens positus in argumento, quia hoc oritur ex eo, quod cum sit simpliciter simplex, non potest explicari nisi per ea quae ipsum circumstant; neque ex hoc inferitur tantum distinctio rationis, sed cum conceptus entis ut sic sit primarius & quidditativus, ceteri vero conceptus sint secundarii, qualitativi, &c. major distinctio inter illa poni debet, quam rationis. Ad confirm. nego antec. pro prima parte de unitate, quo ad aliam partem de intelligibilitate concedo ant. nego tamen rationem fundantem talem intelligibilitatem esse formalem veritatem, sed ad summum fundamentalis est, cum secundum nos ens sub ratione entis, & sub non ratione veri sit objectum intellectus nostri.

- V. **Quæres.** Utrum sit aliquis ordo in emanationibus harum proprietatum? R. Non apparere ullam rationem convincentem, quare una prius emanare dicatur, si tamen aliquis ordo datur, tunc prima erit unitas, veritas secunda, & tertia bonitas. Hoc inde desumi potest, quia veritas dicit aliquam habitudinem ad intellectum, & bonitas ad voluntatem, ergo sicut intellectus est prior voluntate, ita veritas erit prior bonitate: Unitas vero, quia ad neutram potentiam dicit ordinem, neque ad aliquam posteriorem debet esse prior, quare de hac sit

QUÆSTIO II.

De Unitate.

- I. **Unitatum novem species enumerat**

D. Bernardus l. 5. de Cosid. cap. 8. quarum plures ad nostrum propositum non pertinent, præterquam *constitutivam*, quam dicit esse cum unum corpus constituitur ex multis membris; sermone 80. de diversis, tamen alias enumerat unitates dicens: *Est unitas naturalis, unitas carnalis, unitas virtualis, unitas moralis, unitas spiritalis, unitas socialis, unitas personalis, unitas principalis.* Unitas naturalis est inter corpus & animam, unitas carnalis inter virum & mulierum, de qua dictum est: *Erunt duo in carne una.* Unitas virtualis est, quæ hominem sibi ipsi conjungit, ut non per diversa effluat, sed cum Propheta, unam petat a Domino. Unitas moralis est, quæ nos conjungit proximo. Unde Psalmista: *Qui habitare facit unius mores in domo.* Unitas spiritalis est quæ nos conjungit Deo. Unde apostolus: *Qui adheret Deo unum spiritus est.* Unitas socialis inter Angelos, quibus omnimodis idem velle est, idem nolle. Unitas personalis in Christo. Unitas principalis, quæ & substantialis est in Trinitate: Quam omnia cætera entia participant, sicut participant gradum entis, ut proinde principalis dicatur quasi omnes transcendens quæ est Metaphysicis, & hanc in omnibus rebus reperiri clarè docet D. Augustinus l. de vera Relig. cap. 32. ubi ait: *Qui non videat, neque ullam speciem, neque ullum omnino esse corpus, quod non habeat unitatem (simplicissimam & divinam) qualecunque vestigium.* Et vos nisi aliqua unitas contineret nihil esset. Suppono autem hanc

II.

unitatem esse veram passionem entis, nam hæc omni & soli enti convenit, qualecunque enim ens fuerit convenientem habebit unitatem, si enim simplex fuerit unitatem simplicitatis habebit, si compositum, unitatem compositionis fortietur, ita licet divisibile sit in plures partes non erit tamen divisibile in plures composita, nec convenit alicui alteri ab ente, nam ens rationis sicut verè ens non est, ita, nec vera unitas concedenda ipsi est. Adversæ sententiæ Fautores conantur hoc nostrum suppositum evertere primò Autoritate Philosophi 10. Metaph. 1. dicens unum & multa dividere ens, atque adeo unitatem non futuram passionem entis, sed differentiam. Secundo ratione, quia dicunt, potest variari unitas manente eadem entitate, ita ut eadem entitas modò sit una modò non, quia si quantitas bipalmaris accipiatur & separetur pars illius, veri gratià quantitas palmaris, hæc pars dum est conjuncta non est unum ens sed pars unitatis, dum verò est separata, est unum ens de tamen sive conjuncta sive separata habet eadem quantitatem, ergo potest variari unitas, manente eadem entitate, & consequenter unitas non est passio entis. Verumtamen primum nihil nos urget, quia ut D. noster 4. Metaph. 3. dicit non esse divisionem ibi propriam, sed potius quandam assignationem, ubi ex una parte assignatur ens cum unitate, & ex altera parte entia cum multitudine, unde dicere ens dividi in unum & multa, est idem, ac dicere ens aliud est ens, aliud sunt entia. Secundum nil concludit, quia in illa divisione quantitatis bipalmaris non fit varietas in unitate transcendentali, quæ est passio entis, sed in unitate quantitativa, de qua nulla nobis res est agere. Quo supposito bene notato duo in hac quæstione sunt examinanda, primo quid sit unitas & quotuplex? Secundo, utrum unitas dicat quid positivum vel negativum; at tamen, quia resolutio primi sufficienter data est in Logica q. 6. universalium, quæ ibi queratur, ad secundam partem resolvendam

Dico: Unitas à qua per se primò formaliter

ter habet ens esse unum est formalitas positiva. Ita D. 2. d. 3. q. 2. §. concedo igitur, & communis sententiæ Scotist. quos sequitur Suarez. Probatur omnis negatio necessarîo conveniens entis non inest per se primò nisi ratione alicujus positivi, sed negatio inclusionis partium inest enti necessarîo & inseparabiliter, ergo ratione alicujus positivi; major probatur, quia illa negatio deberet alioquin necessarîo & immediatè consequi ipsam rationem entis, sed hoc dici nequit, quia præcisâ ratio entis est ratio essendi absolute, non verò essendi unum vel plura, prius enim est esse aliquid in se non repugnans, quam esse unum, aliâ unitate non posset dici entis proprietates, ergo talis negatio convenit enti propter aliam rationem proximiorum, quæ est unitas, atque adeo unitas erit quid positivum. Arguitur

IV. **Arguitur**: Formalitas positiva quam nos ponimus est frustranea, ergo non est ponenda, ant. prob. illa negatio, quam dicit ens unum qua tale potest sequi ad ipsum ens formaliter absque alia formalitate positiva superaddita, ergo. R. negando ant. cuius probat. ant. dist. absque alio positivo superaddito realiter distincto concedo; formaliter distincto nego ant. illa autem positiva formalitas, quae superadditur ratione negationis est tantum quid formaliter distinctum ab ente.

Instatur: Si poneretur per impossibile ens formaliter loquendo absque illo positivo, deberet necessario partes habere, aut divisas, aut non divisas, sed non haberet illas divisas, ergo non divisas, & consequenter negationem quam dicit unum; ergo. R. In tali casu impossibili ens nec futurum unum, nec multum, quia non haberet principium formale divisionis & indivisionis, licet haberet fundamentale, nec in casibus impossibilibus necessarii unum ex contradictoriis verum est.

QUESTIO III.

De Veritate Entis.

I. **Questio** haec non est de veritate formalis propositionis, seu cognitionis, in quo sensu D. Bernardus serm. 71. in Cant. ait: *Sermo Dei veritas est.* Sed de veritate transcendentali seu in essendo, de qua D. Augustinus l. 7. Confess. cap. 1. s. ait: *Omnia vera sunt in quantum sunt,* & l. de vera Relig. cap. 34. dicit: *Omne corpus verum corpus est,* & denique l. 2. Soliloq. cap. 5. *Lapis non est, si verum non est:* Quarum distinctio fati ex dictis in Logica colligi potest, nam veritas cognitionis dicit ordinem ad obiectum, veritas in essendo in ordine ad intellectum, quod indè patet, quia omnis conceptus est verus transcendentaliter seu in essendo hoc ipso, quod est verum ens, non tamen ideo est verus veritate cognitionis, quia frequenter veræ res falsè concipiuntur. Verum licet nullus de facto reperitur, qui non facile discernere queat inter hominem verum & non verum, seu pictum, difficilis tamen explicatu est ratio formalis veritatis in ipsis rebus, aliqui enim ut Hurtadus asserit veritatem in rebus esse denominationem extrinsecam desumptam ab intellectu, reverà tamen falsè de veritate sentit, quia veritas in essendo juxta Doctores communiter est proprietas entis, atqui denominatio extrinseca nequit dici passio alicujus, quia omnis passio convenit rei ab intrinseco, denominatio verò extrinseca nequit sic convenire; fundamentum Hurtadi hoc est, quia esse cognoscibile dicit in obiecto denominationem extrinsecam, sed esse verum dicit rem esse cognoscibilem, ergo esse verum dicit denominationem extrinsecam, sed facillè solvitur, dist. maj. esse cognoscibile cognoscibilitate extrinseca quæ consistit in cognitione possibili dicit denominationem extrinsecam concedo maj. cognoscibilitate intrinseca, quæ est intrinseca aptitudo entis ut possit terminare cognitionem. *F. Amandi Hermannæ Metaphysica.*

I. Non est hic sermo de veritate formalis, sed transcendentali.

Veritas non est denominatio extrinseca.

nem, nego maj. & sic dist. min. nego consequentiam. Alii ut Meurisse explicant per ordinem ad sua principia, verumtamen æquè longè à veritate recedunt, quia veritas vel explicatur per ordinem ad sua principia extrinseca, vel per ordinem ad sua principia intrinseca, neutrum dici potest, ergo, min. prob. non primum, quia Deus est verissimum ens, & tamen non habet principia extrinseca; ne. secundum, quia conceptus entis ut sic, cum sit simplicissimus nequit habere principia intrinseca componentia, aut constituentia illum, ergo, &c. Alii denique explicant per negationem, sed hi rationibus superiori quæstione adductis refutari possunt, unde meam veritatem, ut sentio,

Dico: *Verum transcendentaliter nil est aliud quam esse intelligibile, adeo ut veritas entis aliud non sit, quam intelligibilitas ejusdem, seu conformitas rei ad intellectum.* Hæc est Doctoris citati apud Mstrum hîc d. 5. q. 6. a. 3. eamque in re tenet Pontius, qui veritatem per conceptibilitatem explicat, deducitur etiam hæc Conclusio ex Sanctis P. P. & D. Aug. lib. 5. soliloq. ubi *verum definit esse, quod ita est & sic se habet ut cognitori videtur & lib. de vera religione, verum est quo ostenditur id quod est.*

II. Veritas entis est ejus intelligibilitas.

Probatur etiam Ratione, quia juxta omnes veritas cognitionis quæ est in representando explicatur per conformitatem cognitionis ad rem, ergo à converso veritas rei, quæ dicitur in essendo bene explicatur per conformitatem rei ad cognitionem, seu cognoscibilitatem rei respectu intellectus; antecedens patet ex Logica; consequentia per se claret. Confirmatur, quia intellectus dicitur verus formaliter in representando, quando rem intelligit, sic uti est à parte rei, ergo è converso res quoque dicitur vera in essendo formaliter è præcisè, quia intelligitur sicuti est, vel sicut intelligibilis est; unde advertendum est, non tantum de actuali, sed etiam aptitudinali cognitione conclusionem esse defendendam, quia ut bene notat Doctor, si nullus esset intellectus intelligens, adhuc qualibet res esset vera, & secundum gradum suæ entitatis esset nata se manifestare ac apta intelligi.

Dices: Res omnes quæ veræ sunt in essendo sunt actu veræ, ergo malè explicatur per aptitudinalem conformitatem. R. negando consequentiam, licet enim veritas sit actualis, non sequitur tamen quod conformitas debeat esse actualis, nam à conformitate aptitudinali habet res esse actu vera, sicut ab impenetrabilitate habet res esse actu quanta, ab appetibilitate habet res esse actu bona, &c.

III.

Arguitur: Si nullus esset possibilibus intellectus, adhuc hoc aurum esset verum aurum, auricalchum esset falsum aurum, ergo malè explicatur veritas per conformitatem ad intellectum, consequentia patet; prob. ant. existentia vel repugnantia intellectus nil tribuit auro, vel auricalcho, neq; existentiam, neq; accidens aliquod, quod intrinsecè afficeret illa, ergo dist. antec. esset verum aurum fundamentaliter concedo

IV. Sine intellectu aurum esset tantum fundamentali verum.

Q9999 2